

ארץ ישראל "הדו-לאומית"

כתב יד משנת 1930

סימול בארכיון מכון ז'בוטינסקי: א 1 – 7 / 83

פרסום ראשון: ז'בוטינסקי זאב; נדבה יוסף (עורך), עקרונות מנחים לבעיות השעה, מכון

ז'בוטינסקי בישראל: תל-אביב 1981

שפת המקור: אנגלית

א

יש כמה חסידי פטפוטי-תבל פוליטיים הנחלצים מזמן לזמן לתור שוב ושוב אחר התרופה שחזקה עליה שתשלים בין הערבים לציונות: רעיון המדינה הדו-לאומית. ראוייה כל עקשנות שיקדישו לה תשומת-לב אנאליטית, ועל כן הבה ננתח את הדברים. מה יכול להיות משמעותה של דו-לאומיות? איזה סוג משטר או חוקה מניחה היא מראש? וההיבט החשוב ביותר של הבעיה - מה טבעם והיכן אותם היתרונות המיוחדים הטבועים בתכנית המוצעת ואשר צפוי מהם שיקסמו כל כך לערבים, עד שיתנו את ברכתם לציונות בגירסתה הדו-לאומית?

כותב המאמר הזה, כפי שמקצת הקוראים אולי שמעו, הוא שוביניסט וקיצוני ובכלל אוכל-אדם פוליטי, עם זאת יש לאל ידו להציג עדות דוקומנטארית כדי להוכיח שמאז ומתמיד היה הוא חסיד נאמן לרעיון המדינה הדו-לאומית, או אפילו המדינה הרב-לאומית. כבר לפני עשרים וארבע שנה, בדצמבר 1906, בוועידה של הציונים הרוסים שנערכה בהלסינגפורס (בחרו בבירת פינלנד משום שהיא היתה מחוץ לטווח ההשגחה של משטרת הצאר), היה כותב המאמר הזה בעל ההצעות, שאושרו פה אחד על-ידי האסיפה ויצאו להן מוניטין בכל רחבי יהדות מזרח-אירופה בשמן "תכנית הלסינגפורס". התכנית ניתנת לתמצות מדוייק: יש לבנות מחדש כל מדינה ומדינה עלי אדמות ולעשותה למדינה דו-לאומית. רק על גבי הנייר הזכרה רוסיה, אך כולנו ידענו שנתכוונו באמת לתקן את כל מדינות העולם. יתר על כן, המושג "דו-לאומיות" מושג רופס מדי הוא: בראש וראשונה התכוונו להונגריה על חמשת לאומיה, ול"רוסיה הקדושה" – על מאה וארבעת לאומיה. בהלסינגפורס קבענו כי בכל אחת מן הקיסריות הללו, כגדולות כקטנות, יש לראות כל לאום מלאומיה אחד "הגזעים השליטים" של "המדינות-האומות", - כל לאום שווה לרעהו, לא נחות מזולתו; תובטח האוטונומיה הפנימית שלו; בתי-הספר שלו ושאר מוסדותיו יוחזקו על חשבון אוצר המדינה; זכותו להטיל

מסים על אזרחיו תיכפה על-ידי משטרת המדינה, יובטח חלקו הראוי לו, בפרופורציה קפדנית, הן בפארלמנט והן במנגנון הפקידות. עיקרון זה של שוויון רב-לאומי היה אמור לחול בקפדנות על כל הגזעים בתחומי המדינה, כגדולים כקטנים, בין שהיוו 90 אחוז מכלל האוכלוסיה ובין שהוו קומץ מפוזר בתוכה.

מובן שהאוטופיה של הלסינגפורס לא הוגשמה מעולם, לא ברוסיה ולא בשום מקום אחר, עם זאת אני מקווה כי כל אלה שהצביעו למענה, אם עודם בחיים, מוסיפים להיות נאמנים ללא רתיעה לעקרונותיה; ואני מאמין שהמדינה הראשונה שביום מן הימים יונהגו בה במלואם תהיה ארץ-ישראל שלנו, כלומר, כשאנו היהודים ניהפך לאדוניה.

אך חוששני שכל זה נוגע מעט מאוד לפיוס אותם הערבים שאינם רוצים כי ייהפכו היהודים אי-פעם לאדוניה של ארץ-ישראל; שכן הם סבורים בבירור שעובדת-היסוד ה"לאומית", החלה על כל מדינה, אינה שאלת זכויות כי אם שאלה של מספרים: מיהו הרוב וכמה גדול רוב זה?
זה?

הואיל ואני מאמין בקידמה על אף כל האכזבות, אני משוכנע שבתוך מאה שנה בקירוב תאורגן כל מדינה עלי אדמות על בסיס דו-לאומי במובן תכנית הלסינגפורס, או על בסיס תלת-לאומי או אף מספר רב יותר של לאומים, יהא המקרה אשר יהיה. אף-על-פי-כן לא יהא בכל זאת כדי לשלול מכל מדינה, שבה מהווה אחד הגזעים רוב ניכר, אפשרות להישאר או להיפך, דה-פאקטו, למדינה לאומית בעיקרה של אותו גזע יחיד; ושום זכויות שוות בכל מספר שהוא – ויקוימו אלה כאשר יקוימו – לא יפגעו לעולם ובשום צורה שהיא בחוק הברזל, שלפיו הרוב, ביחוד במסגרת חוקה ליבראלית הוגנת, הוא הקובע בטווח ארוך את אופייה הלאומי של המדינה.

כלל זה, עד כמה שיש לאל ידי לראות, מכיר בשלושה יוצאים מן הכלל בלבד. האחד מומחש על-ידי הדוגמא המצוטטת לעייפה של שווייץ; אלא שדוגמא זו יש לה רק נגיעה שטחית בלבד לשאלתנו, כי כן רוב הקאנטונים של שווייץ הם חד-לשוניים, והקאנטון, ככלות הכל, דינו כדין מדינה. סטיה ממשית יותר מחוק הברזל ניתן להבחין באותן המדינות שגזע הרוב בו הוא גזע פרימיטיבי, שאינו מסוגל לפי שעה להתחרות בשליטים הנאורים: אף-על-פי שראוי לציין את אי-הנוחות שהרגישו, למשל, בדרום אפריקה אותם השליטים הנאורים לנוכח הסיכוי לשמור לנצח על תחום שלטונם שיישאר בגדר "ארצו של האדם הלבן". היוצא מן הכלל השלישי נושא אופי פוליטי גרידא: ברוסיה הצארית, בשל המשטר שהתבסס על

דיכוי גלוי, נשתוו לאוקראינה, לליטא, ולגרזיה דמות וצביון "רוסיים" כמעט. אך במסגרת תנאים נורמאליים ו"הוגנים", כלומר, בארץ המיושבת על-ידי שני לאומים חדישים או יותר

ונשלטים בקורטוב של כבוד כלפי שלטון-עצמי, מן ההכרח שידו של הרוב האתני תהא על העליונה בסופו של דבר, ותכונות-האופי הלאומיות של אותו רוב יתחללו באורח בלתי-נמנע אל תוך כל היבט בחיי המדינה למרות כל סעיפי ספר-החוקים הנוגעים לדו-לאומיות, או תלת-לאומיות, או לאומיות בעלת שבע פנים. מובן, שתנופתו וקצבו של התהליך הזה יהיו תלויים בגודל הרוב: רישומו יהיה ניכר בקושי אם היקפו יהיה רק כדי 60 אחוז, ואם יעלה על 80 אחוז תהא ההתבוללות מהירה ועמוקה, בעוד שאם יהא הרוב כדי 90 אחוז של גזע אחד תיראה הארץ חד-אתנית לחלוטין, והדעת נותנת שהתייר הסקן ביותר יתעלם מעצם קיומם של מיעוטים מוגנים ושל בתי-הספר הבלתי-פגיעים שלהם.

מובן, שאם אני מזכיר אחוזים, הרי זה רק כדי להמחיש את טיעוני: במציאות כמעט שאין לקבוע לעולם מידות מדויקות כאלה. אלא שמגמת המציאות ברורה: מדינה בעלת חוקה דו-לאומית או רב-לאומית, אך בעלת יתרון מספרי ברור של יסוד אתני אחד, מטבע הדברים תטה ליהפך למדינת-רוב לאומית.

במקרה שלנו משמע הדבר הוא זה: אם ייגזר עלינו היהודים להישאר לעולם מיעוט בארץ-ישראל, אפילו מיעוט מוגן על-ידי החוקה הדו-לאומית המעולה ביותר שניתן להעלות בדמיון, הרי בסופו של דבר תיהפך ארץ-ישראל כולה למדינה ערבית לאומית, ובתוך כך יימחה בהדרגה, אך באורח בלתי-נמנע, כל ביטוי מהותי של ייחודנו היהודי.

ואם להיפך, ניהפך אנו היהודים לרוב בארץ-ישראל (ובמקרה זה, אין ספק שיהא זה עניין של גאווה לנו להעניק לארצנו את החוקה המושלמת ביותר מכל החוקים הדו-לאומיות), תהיה

המגמה בכיוון ההפוך, לעבר מדינה יהודית לאומית בעלת צביון יהודי מובהק ושלם וייחוד גובר והולך ומגמה זו תגבר ותלך משנה לשנה, משום שרוב יהודי פירושו יהיה דלת פתוחה לעליה יהודית נוספת.

ב

אכן, הסיכוי ה"לאומי" הצפוי לערבים תחת רוב יהודי יהא בהיר הרבה יותר מן הסיכוי ה"לאומי" הצפוי ליהודים במדינה שבה הרוב הוא ערבי. הטעם ברור: ארץ-ישראל שוכנת

בטבורן של כמה ארצות שתרבותן היא ערבית ותוסיף להיות ערבית. ערביי ארץ-ישראל ייהנו תמיד מיתרון הגישה הנוחה להשפעות ערביות מעבר לגבול; מה שאין כן היהודים. יתירה מזו: כאשר יותר לארץ-ישראל להתגבש כמדינה בעלת רוב ערבי, יהא זה רק תחילת המשכו

של תהליך הערביזאציה. צעדה הבא של המדינה יהיה להצטרף לפדרציה ערבית או פאן-ערבית; ומשמע הדבר הוא, שהיהודים, אילו גם היוו מיעוט ניכר בתוך ארץ-ישראל שכזאת, היו שוקעים לדרגת מעמד של חלק זעיר מאוד בתוך המדינה הגדולה.

לסיכום: תחבולת המדינה הדו-לאומית היא חסרת-ערך. הבעיה בעיקרה נשארת כפי שהיתה: רוב יהודי או רוב ערבי. אם יסכימו היהודים למעמד של מיעוט, בחסותו של משטר דו-לאומי, הרי זה מעשה התאבדות. ואין אף לצפות לכך שהלאומיות הערבית תקדם בברכה את הסיכוי ההפוך.

כמה מאנשי-הרוח של אגודת-האחוה הגדולה לפטופט מאשימים אותי בכך, שאני מפחיד ומרתיע את הערבים מכל פשרה הגיונית. הם טוענים שכל אימת שמעלים פשרה כזאת אני מזדרז לשים את ה"הצגה" לאל, על-ידי שאני חושף את מלכודותיה הנסתרות. אין ספק שבמקרה הנכחי יחזרו ויעלו את ההאשמה הזאת: אגודת-האחוה לפטופט תתלונן על כך, שהערבים היו מניחים עצמם להתפתות על-ידי מחסום-הבטחון של חוקה דו-לאומית אילמלא גיליתי להם אני, או מישהו כמותי, את הסוד שמחסום-הבטחון מדומה, והנושא הבלתי-נעים של המחלוקת הבלתי-נעימה מוסיף להיות, באורח בלתי נעים, אותו נושא: מי נועד לשלוט בארץ-ישראל? רוב יהודי או רוב ערבי?

בתשובה יכול אני לחזור על מה שאמרתי לחברי הציונים לפני שנים אחדות במאמרי "על קיר הברזל" בשנת 1923: כל ההאשמות הללו אינן אלא הבל הבלים, פרי סנוורים. והן מבוססות על אשליה נואלת שאפשר לרבות את הערבים על-ידי נוסחות נבובות. אין צורך שאני או מישהו כמותי יגלה את המלכודות הנסתרות: אי אפשר להסתירן. כל ערבי ששמע או שעשוי לשמוע על חוקה דו-לאומית יגיב מיד ובאורח אינסטינקטיבי, בלא שייזקק לזירוזי או להדרכתו, כי כל זה יכול להיות יפה מאד, אך לגמרי לא נוגע לעניין. הנקודה היחידה החשובה היא - הרוב. הנה כי כן, שמעתי על לאומנים ערביים המוכנים בהחלט להציע לנו היהודים את כל הערובות של משטר דו-לאומי בתנאי שנסכים להישאר מבחינה מספרית מיעוט.

אני מודה שיש רגעים בהם חולם גם אני חלומות על הסכם ערבי-יהודי בעניין ארץ-ישראל. נכון, אלה הם רגעים של עייפות יוצאת מגדר הרגיל. או, אולי, של הזדככות יוצאת מגדר הרגיל, שלפי דברי האומרים, הינה חוויה השמורה רק לנשמות או למוחות עייפים לחלוטין. ואז אני חולם על עצרת פאן ערבית גדולה שיושבים בה נציגים מרצועת-ארצות ארוכה המשתרעת מאגאדיר עד בצרה; והציר היהודי, הניצב לפני אותה עצרת, טוען בגלוי

וביושר לכל ארץ-ישראל משני עברי הירדן למען בית עמו שלו ומדינתו, להתיישב בה ולשלוט עליה. בחלומי, אלה הם הדברים שהוא משמיע: "הארץ הזאת – מידתה קטנה מחלק המאה של המרחב העצום שאלוהים נתן להם, ואילו בני עמי הם חסרי מולדת; ובלבי פנימה תמיד קראתי לארץ זו ארצי. מן ההכרח שתהא שלי או אני מת; אני מוכן להילחם עליה, אבל אולי אין צורך במלחמה, אולי, אתם בני ישמעאל, בנו של אברהם אבינו, תתמכו בתביעתו של עם ישראל, ולו רק משום שהצדק מחייב שאדמת כדור הארץ של אלוהים תחולק מחדש, כך שאומה חסרת-מולדת תהא רשאית לשוב ולהתיישב בממלכתה העתיקה". ותשובתה של העצרת הגדולה, כפי שראיתיה בחלומי, היתה "הן".

מסופקני מאוד-מאוד אם יש לו לחלומי זה סיכוי כלשהו להתגשם אי-פעם. חוששני שנשיג את ארץ-ישראל רק במלחמה. ואולם, לפחות זהו חלום טהור והגון, ממש כטוהר ויושר האפשרות האחרת – המלחמה.